

תורה שבעל פה

בית חינוך ומשפחה לעולים

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה :

פרק ראשון	– (16X4) - 64 נקודות
פרק שני	{
או :	
פרק שלישי	
סה"כ	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : מילון עברי – לועזי / לועזי - עברי

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין

ד. הוראות מיוחדות : אין

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טייטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה - 16 נקודות)

1. "טובים השנים מן האחד"

- א. בריאת האיש והאישה מתוארת בספר בראשית פעמיים. פעם בפרק א ופעם בפרק ב. על פי הרב סולובייצ'יק, מה מדגישה התורה בפרק א ביחס לחיבור בין איש ואישה, ומה היא מדגישה בפרק ב? (6 נקודות)
- ב. כתבו שני דברים שבני זוג צריכים לבדוק לפני החתונה כדי לבדוק שהם מתאימים זה לזה. (4 נקודות)
- ג. (1) על פי הרב קוק [צבי יהודה הכהן], כתבו במה האיש והאישה שווים.
(2) על פי הרב קוק [צבי יהודה הכהן], כתבו במה האיש והאישה משלימים זה את זה. (6 נקודות)

2. יצר ויצירה

- א. על פי המדרש, הסבירו מדוע יצר הרע הוא טוב מאד. (4 נקודות)
- ב. בגמרא מסופר על נסיון לבטל את יצר העריות. (1) מה היתה התוצאה של נסיון זה?
(2) הסבירו כיצד תוצאה זאת מוכיחה ש"יצר הרע הוא טוב מאד". (6 נקודות)
- ג. על פי הרמב"ם, ההסתכלות בעריות היא עוון גדול. (1) מדוע ההסתכלות בעריות היא עוון גדול?
(2) מדוע אדם יכול לחשוב שהסתכלות בעריות אינה עבירה? (6 נקודות)

3. מתי להינשא?

- א. חכמים למדו שהסדר הנכון הוא שקודם יטע אדם כרם ואחר כך ישא אישה. הסבירו מדוע זהו הסדר הנכון. (4 נקודות)
- ב. מדוע הרהורי עבירה קשים מעבירה? כתבו שני הסברים. (6 נקודות)
- ג. (1) כתבו סיבה אחת מדוע עדיף להתחתן בגיל צעיר.
(2) כתבו סיבה אחת מדוע לא רצוי להינשא בגיל צעיר. (6 נקודות)

4. קידושין ונישואין

- א. ברוב הקהילות נהוג שהרב מברך את ברכות האירוסין ולא החתן. מדוע? כתבו שתי סיבות.
(5 נקודות)
- ב. נהוג לקדש אישה בטבעת. מדוע? כתבו שתי סיבות.
(6 נקודות)
- ג. כתבו שני מנהגים שנוהגים לעשות בחופה כדי לזכור את ירושלים.
(5 נקודות)

5. חובות ביחסי הורים וילדים

- א. (1) התורה מצווה על כיבוד הורים. מהי המצווה הנוספת שהילד חייב כלפי הוריו?
(2) כתבו סיבה אחת למצות כיבוד הורים.
(5 נקודות)
- ב. (1) איך מחנכים ילדים לקיום תורה ומצוות? כתבו דרך אחת.
(2) הסבירו מהי החשיבות בכך שהורים ינהגו בכבוד בילדיהם המתבגרים.
(7 נקודות)
- ג. חובה לדוח למשטרה או לשירותי הרווחה על חשד לאלימות במשפחה ולא עוברים בכך על איסור לשון הרע.
(1) מדוע חובה לדווח למשטרה?
(2) מדוע לא עוברים בכך על איסור לשון הרע?
(4 נקודות)

עליכם לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם

פרק שני (36 נקודות)אם למדתם פרקים א'–י"א מן החוברת, ענו על שלוש מן השאלות 6–10 (לכל שאלה – 12 נקודות)**6. מחויבויות שבין איש לאשתו**

- א. (1) הסבירו מהי "כתובה".
 (2) "אסור לו לאדם שישהא את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתובה" (בבא קמא פט, א).
 מה הסיבה להלכה זו?
 (5 נקודות)
- ב. (1) באיזה שלב במעמד החופה קוראים את הכתובה?
 (2) מדוע קוראים את הכתובה דווקא בשלב זה?
 (7 נקודות)

7. בניית הבית

- א. "אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו" (בבא מציעא נט, א).
 מדוע אדם צריך להיות זהיר בכבוד אשתו?
 (3 נקודות)
- ב. הסבירו כיצד הדלקת נרות שבת עוזרת לכך שיהיה שלום בבית.
 (3 נקודות)
- ג. "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה ... נָקִי יְהִי לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח" (דברים כד, ה).
מה קשה לרב נריה בפסוק זה ומהי תשובתו?
 (6 נקודות)

8. מצוות עונה ; כיסוי ראש

- א. (1) כתבו מצב שבו האיש מצווה לקיים חיי אישות עם אשתו (כשהם מותרים זה לזה) אפילו שלא בשעת עונתה.
 (2) כתבו מצב אחד שבו לא ראוי שבני הזוג יקיימו חיי אישות, למרות שהם מותרים זה לזה.
 (6 נקודות)
- ב. (1) מהי "דת משה" ומהי "דת יהודית"?
 (2) מהו כיסוי הראש הנדרש לפי דת יהודית?
 (6 נקודות)

9. טומאה וטהרה

- א. מהן שלוש המצוות השייכות לנשים באופן מיוחד?
(3 נקודות)
- ב. מה הם שני התנאים הנדרשים כדי שטבילה במקוה כשר תהיה כשרה?
(6 נקודות)
- ג. מה עלול לקרות אם בני זוג יפסקו לעצמם הלכה בענייני אישות, בלי לשאול?
(3 נקודות)

10. שאלות קצרות

- ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 6 נקודות)
- א. על פי ההלכה, אסור להטריד ולבייש אדם אחר.
(1) מדוע אסור לבייש אדם?
 - (2) לאיזו עבירה חמורה השווה רבי יהודה החסיד את גרימת הבושה לאחר ברבים?
 - ב. מהם שני הדברים שהעדים צריכים לשים לב אליהם במעמד הקידושין?
(1) ג. הסבירו מהו איסור יחוד.
 - (2) כתבו מקרה אחד שאין בו איסור יחוד.

עליכם לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם

פרק שלישי (36 נקודות)אם למדתם פרקים א'–ו', י–י"ד מן החוברת, ענו על שלוש מן השאלות 11–15 (לכל שאלה – 12 נקודות)**11. מחויבויות שבין איש לאשתו**

- א. (1) הסבירו מהי כתובה.
 (2) "אסור לו לאדם שישהא את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתובה" (בבא קמא פט, א).
 מה הסיבה של הלכה זו?
 (5 נקודות)
- ב. (1) באיזה שלב במעמד החופה קוראים את הכתובה?
 (2) מדוע קוראים את הכתובה דווקא בשלב זה?
 (7 נקודות)

12. בניית הבית

- א. "אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו" (בבא מציעא נט, א).
 מדוע אדם צריך להיות זהיר בכבוד אשתו?
 (3 נקודות)
- ב. הסבירו כיצד הדלקת נרות שבת עוזרת לכך שיהיה שלום בבית.
 (3 נקודות)
- ג. "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה ... נָקִי יְהִי לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשָׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח" (דברים כד, ה).
 מה מקשה הרב נריה על פסוק זה ומהי תשובתו?
 (6 נקודות)

13. התנהלותה של המשפחה

- א. מה ענה רבי אלעזר בן עזריה לחכמים כשהציעו לו להיות נשיא?
 מה הסיבה שהוא ענה כך?
 (6 נקודות)
- ב. "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. ולמה נכתב? דרוש וקבל שכר". (סנהדרין עא, א).
 (1) הסבירו מדוע "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות".
 (2) על פי הרש"ר הירש הסבירו את הביטוי "דרוש וקבל שכר".
 (6 נקודות)

14. מצוות עונה; טבילה במקוה

- א. (1) כתבו מצב שבו האיש מצווה לקיים חיי אישות עם אשתו (כשהם מותרים זה לזה) אפילו שלא בשעת עונתה.
(2) כתבו מצב אחד שבו לא ראוי שבני הזוג יקיימו חיי אישות, למרות שהם מותרים זה לזה. (6 נקודות)
- ב. מה הם שני התנאים הנדרשים כדי שטבילה במקוה כשר תהיה כשרה? (6 נקודות)

15. שאלות קצרות

- ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 6 נקודות)
- א. על פי ההלכה, אסור להטריד ולבייש אדם אחר.
(1) מדוע אסור לבייש אדם?
(2) לאיזו עבירה חמורה השווה רבי יהודה החסיד את גרימת הבושה לאחר ברבים?
- ב. מהם שני הדברים שהעדים צריכים לשים לב אליהם במעמד הקידושין?
(1) ג. הסבירו מהו איסור יחוד.
(2) כתבו מקרה אחד שאין בו איסור יחוד.

בהצלחה!